

90 éves lett az egykori Vasas-legenda, Raduly József

A legidősebb, élő magyar válogatott labdarúgó személye önmagában is bemutatásra érdemes. Ám ha hozzávesszük azt is, hogy az illető éppen pályafutása legszebb, legreményteljesebb időszakában kényszerült 6 és fél évnyi szovjet hadifogságba, majd aztán ennek ellenére képes volt beverekedni magát az Aranycsapatba, akkor egyszeriben különleges, páratlan életút tárul eléink. Ezen életút birtokosa szerencsére tökéletes szellemi tisztaságban, és ragyogó fizikai állapotban fogadta megkeresésünket.

Sportrovatunk vendége a közelmúltban 90. születésnapját ünneplő focilegenda, Raduly József, akivel labdarúgó-karrierje felidézésén túl József Attiláról, a Gulag táborainak sportéletéről, napjaink magyar labdarúgásáról, a miniszterelnöki megbecsülésről, valamint az Isten gondviselő szeretetéről is szót váltottunk.

- Józsi Bátyám, a Jóisten éltesse 90. születésnapja alkalmából! Milyen emlékeket őriz a két világháború között megélt gyermekkoráról?

- Bár egy éves koromig Budapesten éltünk, értelmem nyiladozásakor már Balaton-parti képek rögzültek bennem. Ugyanis szüleim munkája révén 9 éven keresztül Balatonszárszón éltünk. Azt hiszem, a Balaton partján egyszerűen nem érezheti rosszul magát egy gyermek, így

érthető, hogy én is gondtalan, nagyon szép évekre emlékszem vissza még ennyi idő távlatából is. Nyáron szinte végig a fürdésé volt a főszerep, amikor pedig az időjárás nem tette lehetővé a fürdőzést, akkor minden gondolatunk a labda körül forgott. Mi, ügyesebb fiúk gyakorta beálltunk a nyaraló felnőttek közé is játszani, és rendre megdicsérték, mondták, hogy ügyesen bánok a labdával. Bizony, ha nem volna elcsépett, akkor biztosan úgy fogalmaznék, hogy már az anyaméhben társam volt a labda, mert – anélkül, hogy pátoszos akarnék lenni – egész életemben bensőséges, különleges kapcsolat volt a labda és köztem. Az elemi iskola első három osztályát még Balatonszárszón végeztem. Szárszóhoz egyébként egy másik, igazán különleges élmény is fűz. Olyan nyolc éves lehettem, amikor el kellett mennünk apám barátjához, aki szabó volt, és egy olyan nagy házban lakott, hogy szobákat is tudott kiadni másoknak. Egy ilyen nyárikonyha-szerű, különálló épület is állt ennek a háznak az udvarán, és ahogy mentünk befelé a házba, ennek az ablakán kinézett egy sovány arcú bácsi. Nekem, a nyolc éves kisiúnak ő egy felnőtt bácsi volt. Miközben apám a szabóval beszélgetett, én többször is odanéztem az ablakba, és kifelé menet ismét megláttam a bácsit, aki kedvesen integetett nekem. A szabó a kapuban mondta, hogy ne foglalkozzak vele, mert ő egy bolond, ám aztán apám hazafelé elmondta, hogy a bácsi nem volt más, mint József Attila. A híres költő halálhírét már Budapesten olvastam egy újság címlapján, mert egy évvel később visszaköltöztünk a fővárosba.

- Akkor igazolt játékos is Budapesten lett már, igaz?

- Igen, a futball iránti mély szeretetem egy pillanatra sem lanyhult, így Kőbányán, a környékbeli grundokon rendszerint sötétedésig futballoztam hasonszőrű társaimmal. Egy alkalommal megállt a pálya szélén egy idősebb úr, aki figyelte a játékunkat. Kisvártatva megszólított és megkérdezte, nincs-e kedvem a Fradiban focizni? Zöld-fehér érzelmű voltam, mi sem természetesebb, hogy boldogan igennel feleltem. Az akkor jellemző tintaceruzájával felírta a nevemet egy papírra, majd közölte, hogy Mancsi nénit kell keresnem, ha kimegyek a pályára. A megbeszélt időpontban meg is jelentem, és Mancsi néiről kiderült, hogy ő a szertáros, akitől az edzésre szerelést kapok. Nagyon nagy élmény volt, hogy a korábban csak Pluhár István rádióközvetítéseiből hallott nevek – Sárosi doktor, Gyetvai, Toldi, Háda, Tánczos és a többiek – egyszer csak ott játszottak a szemem előtt. Labdaszedőként kezdtem, ám nem nyúlt hosszúra ferencvárosi karrierem, mert édesapám nem nézte jó szemmel azt, hogy engem bizony a futball jobban érdekel, mint a tanulás. Számára nem is volt kérdés, hogy a tanulás állt a fontossági sorrend élén. Ráadásul sokáig úgy tűnt, hogy egyáltalán nem is lesz belőlem futballista, mert az

élet, pontosabban a háború, és annak végkimenetele alapvető hatással volt az életemre.

- Kérem, mesélje el ennek történetét!

- Egyik este megkaptam az úgynevezett SAS-behívómat. Ez meglepett, mert egy hadiüzemben dolgoztam esztergályosként, és hadiüzemből nem vonultattak be senkit. Ennek ellenére elmentem a Mária Terézia Laktanyába, ám mivel este azonnal aludni küldtek, reggel pedig gond nélkül ki lehetett jönni onnan, nem is tétozáztam, hazamentem. Másnap este egy razzia során becsengettek hozzánk. Szüleim letagadták, hogy tudnak a hollétemről, és jól elbújtattak, de így is hallottam, amint közli a tiszt, hogy amennyiben nem jelenek meg másnap estig a laktanyában, akkor édesapámat viszik el helyettem. Bár szüleim nem akartak engedni, természetesen nem volt kétséges, hogy visszamegyek. Így lettem besorozva a Hunyadi Páncélosok alakulatába. Még aznap este, vagonokkal vittek bennünket Dunaszerdahely mellé, egy iskolába. Élelem alig volt, és az ott talált padokkal tüzeltünk, hogy ne fagyjunk halálra. Csakhamar egy SS ellenőrzés közepébe kerültünk, akik magukkal vittek bennünket. Itt jobb lett az ellátásunk, ám az SS-egyenruhának már a látványa is nyomasztó volt, ráadásul rövidesen amerikai fogságba estünk. Végző soron egyetlen percet sem töltöttem el a fronton, nem vettem részt harcokban, így hamar el is engedtek haza. Nem volt szerencsém: 1945 elején szovjet fogságba estem.

- Ekkor hurcolták el a Gulagra?

A futballnak is köszönhető, hogy túléltem a Gulagot

Írta: Kovács Attila

2017. május 23. kedd, 18:35 -

- Igen. Először a foksányi gyűjtőtáborba kerültem, majd bezsúfoltak bennünket egy marhavagonba, ahonnan a Kaukázus felé vettük az irányt. Volt, aki már az utazást sem élte túl a vagonban. Hála Istennek, a szibériai lágerek ekkorra már megteltek. Grúziába kerültem, ahol Rusztaveli város építéséből – sokezred magammal együtt – alaposan kivettem a részem. Nemcsak honfitársaim, de német, román, sőt, japán fogolytársaim is voltak. Később a Kaukázusból további táborokba is átszállítottak. Raboskodtam Mahacskalában, Sztálingrádban és Voronyezsben is. Olyan volt, mint egy rémálom.

- Igaz, hogy a hat évnyi szovjet fogság idején a futball tartotta önben a lelket?

- Igen, igaz, a Jóistenbe vetett hit mellett ez segített átvészelni a borzalmakat. Azokban a fogolytáborokban, ahol én raboskodtam, jellemző volt a sport, és számomra ez jelentette a menekülési útvonalat. Általában szakmák szerint alakultak ki a csapatok, és amikor az első meccsemen rögtön négy gólt szereztem, felfedezték, hogy tudok futballozni... Amikor Sztálingrádba, majd Voronyezsbe kerültem, megelőzött a hírem, már az első napon keresték „Radulit”, és hívtak, hogy csatlakozzam az ott már meglévő csapathoz. Valóban úgy van, hogy ez tartotta bennem a lelket, és jórészt a futballnak is köszönhető, hogy sikerült túlélnem hat év Gulag-fogságot.

- Mikor tért haza, és hogyan csatlakozott az itthoni futball-életbe?

- 1951 decemberében térhettem haza, és rögtön kerestem annak lehetőségét, hogy

futballozhassak. Előbb a SZAC-cal éppen akkor egyesülő Postásban játszottam egy szezont, majd aztán a Fradiban szerettem volna játszani természetesen, hiszen a szívem – ezt mindenki tudja rólam – zöld-fehér volt. Ám a klub párttitkár-elnöke, Száraz István ingyen sem akarta, hogy a csapatába kerüljek. Majd Baróti Lajos hívott a Vasasba. Utólag azt mondom, hogy ebben is a Jóisten kegyelme mutatkozott meg, mert igazi családom lett a Vasas. Érdekes, hogy istenhívő, finoman szólva sem kommunista beállítottságú emberként ezt kell mondanom, de nem mondhatok mást, mert ez az igazság. A Vasas alapembere lettem, számos szép sikert értem el a klubbal itthon és nemzetközi szintén is. Az egyesület első magyar bajnoki címét a mi csapatunk nyerte meg, és kétszer a Közép-Európai Kupát is elhódítottuk. Az egyik legemlékezetesebb emlék azonban az 1957/58-as szezonban produkált BEK-menetelésünk, ahol egészen az elődöntőig jutottunk. A világhírű Real Madrid ellen ugyan összesítésben kikaptunk és nem kerültünk be a fináléba, de a Népstadionban aratott Real elleni győzelem örök emlék marad. Kapcsolatom, kötődésem a klubhoz máig él, a klub tiszteletbeli elnöke vagyok, a közelmúltban pedig ünnepséget is rendeztek kilencvenedik születésnapom alkalmából, ahol Markovits László klubelnök személyesen köszöntött fel.

- Immár ön a legidősebb válogatott labdarúgónk, az Aranycsapat tagjaként léphetett pályára címeres mezben. Ez pályafutása csúcsa?

- Abban az értelemben mindenképpen, hogy a nemzetet képviselni, a Himnuszt hallgatni a pálya közepén a legnagyobb, legfelemelőbb egy sportember életében és ez nekem megadatott. Ugyanakkor fájó emlékeket is ébreszt bennem, mert rajtam kívül álló okok miatt nem lehettem annyiszor válogatott, amennyiszer talán lehettem volna.

- Napjaink magyar futballját is követi?

- Természetesen, hiszen a sportágtól nem lehet elszakadni. Örülök a Vasas idei kiemelkedő szereplésének, drukkolok a csapatnak, hogy sikerüljön elcsípni a bronzérmét. A Vasas meccsei mellett rendszeresen kilátogatok Felcsútra, a Puskás Akadémia meccseire is. Még akkor voltam először Felcsúton, amikor a pálya szélén a sárban tocsogva álltunk, így a saját szememmel követhettem végig, milyen csodálatos dolog létesült ott a semmiből. Az a tisztelet, megbecsülés, amit ott az első pillanattól fogva kapok, különösen jóleső érzéssel tölt el, megtisztelő, hogy a miniszterelnök úr ismeri és megsüvegezi a pályafutásomat. Nagyon drukkolok azért, hogy a Puskás Akadémia jusson vissza az élvonalba, szerencsére úgy áll, hogy ez összejön, és nyártól már ismét NB I-es csapat lesz Felcsúton.

- Megpróbáltatásokkal teli életút áll ön mögött, mégis érzékelhető derűvel szemléli a világot. Mi a titka ennek?

- Annak idején, még Balatonszárszón mosolyt, barátságos integetést kaptam József Attilától. Pestre kerülve a Mária Valéria-telep–Wekerle-telep gyermekrangadón Puskás Ferenc ellen játszhattam. A fogságból hazatérve nagy szerelmemnek, a futballnak szentelhettem az életemet, és a klubsikerek mellett eljutottam a válogatottságig is. Bár betöltöttem a kilencvenet, fizikailag és szellemileg is jól vagyok, még magam vezetem a saját autót. Feleségemmel közel öt évtizede vagyunk társak, jóban-rosszban, egykori klubomnál, a Vasasnál máig megbecsülnek. Vagyis: annak ellenére, hogy fiatal éveimből hat és felet szovjet fogságban kellett eltöltenem, mindvégig érezhettem és érzem ma is a Jóisten gondviselő szeretetét. Ezek után nem lehetek más, csak derűs és egyben hálás, amiért ilyen életet kaptam a Teremtőtől.

Kovács Attila

NÉVJEGY

RADULY JÓZSEF

Budapesten született 1927. május 6-án.

Pályafutása: Gyermekkorában Balatonszárszón nevelkedett, itt kezdett el futballozni. Igazolt játékos csak később, már Budapesten lett, előbb Kőbányán majd a Fűszért, végül a Gamma FC csapatában játszott. 1944 végén megszakadt ígéretesen induló pályafutása, ugyanis katonai behívót kapott. Előbb amerikai, majd szovjet fogságba esett és 1945 tavaszán a Szovjetunióba hurcolták. Hat és fél év Gulag-rabság után 1951 decemberében tért haza. Ezután újra futballozni kezdett. A Postás SE labdarúgója lett, itt mutatkozott be az élvonalban 1952-ben. A következő szezonban Baróti Lajos hívására a Vasashoz szerződött, ahol kilenc éven át játszott. Elképesztő teljesítmény, hogy hat év kényszerű kihagyás után bekerült a válogatottba is, és 1955-ben két meccsen pályára léphetett az Aranycsapatban. A Vasassal megnyerte a Magyar Népköztársasági Kupát (1955), és tagja volt a Vasas első bajnokcsapatának is, 1957-ben. A következő idényben egészen a BEK elődöntőjéig meneteltek a Vasassal. 1962-ig volt az angyal földiek játékosa, ekkor vonult vissza az aktív játéktól. A sportágtól nem szakadt el, edzőként továbbra is a labdarúgásban dolgozott. Első csapata a BKV Előre ifjúsági együttese volt. Ezt követően a Csepel Autó vezetőedzője lett. Az 1970-es években a Vasas serdülő, ifjúsági, majd tartalékcsapatának edzője és az első csapat pályaedzője volt. Vezetőedzőként dolgozott még a kiskunlacházi ÉGSZÖV MEDOSZ, és a Szigetszentmiklós csapatánál. Napjainkban is rendszeresen kijár egykori csapata a Vasas, valamint a Puskás Akadémia mérkőzéseire.

Sikerei: kétszeres felnőtt válogatott (1955), kétszeres B-válogatott (1955). Magyar bajnok (Vasas – 1957), MNK-győztes (Vasas – 1955). BEK-elődöntős (1957/58), kétszeres Közép-Európai Kupa-győztes (1956, 1957).

Egyéb elismerései: Kiváló Sportoló (1956), Papp László Budapest Sport-díj (2012). A Vasas

A futballnak is köszönhető, hogy túléltem a Gulagot

Írta: Kovács Attila

2017. május 23. kedd, 18:35 -

Tiszteletbeli Elnöke.